

МЕТОД РОЗРАХУНКУ ЛІЗИНГОВИХ ПЛАТЕЖІВ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ БЕЗЗБИТКОВІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІЗИНГОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

*У науковій статті дається короткий виклад сутності поняття лізингу та лізингового платежу, їх економічної ефективності. А також запропоновано оптимізаційний метод розрахунку лізингових платежів, що забезпечує беззбитковість діяльності лізингових компаній в Україні. **Ключові слова:** лізинг, лізинговий договір, лізингодавець, лізингоотримувач, лізинговий платіж, ануїтет.*

*В научной статье дается краткое изложение сущности понятия лизинга и лизингового платежа, их экономической эффективности. А также предложено оптимизационный метод расчета лизинговых платежей, обеспечивающий безубыточность деятельности лизинговых компаний в Украине. **Ключевые слова:** лизинг, лизинговый договор, лизингодавец, лизингоотримувач, лизинговий платеж, ануїтет.*

*The article gives a summary of the notion of leasing and lease payments, its economic efficiency. And also it is offered optimizing method for calculating lease payments, providing break-even of the leasing companies in Ukraine. **Keywords:** leasing, leasing agreement, lizingodavec', lizingootrimuvach, leasing payment, annuіtet.*

Постановка проблеми: З розвитком ринкових відносин в Україні зростає значення лізингу для суб'єктів господарювання як нового перспективного методу інвестування. Однією з найголовніших проблем лізингового бізнесу є визначення лізингових виплат і загальної вартості лізингу з урахуванням реальних можливостей лізингоотримувача. Обґрунтування лізингових платежів є одним з найбільш важливих питань при укладанні лізингової угоди, а саме складним елементом є визначення оптимального методу розрахунку суми лізингового платежу, який би зменшив витрати лізингодавця і забезпечив би його беззбитковість діяльності. Тому в статті запропоновано такий метод.

Аналіз останніх досліджень публікацій. Методологічним фундаментом здійснення дослідження даної тематики стали праці українських та зарубіжних науковців різних напрямів. Дослідженню актуальних соціально-економічних проблем лізингу, формування і функціонування лізингових платежів, методам їх визначення, ресурсному забезпеченню і ефективності використання присвячено роботи Н. Внукової, Г. Холодного, В. Газмана, Н. Слов'янської, В. Горемікіна, К.Чекмарєвої, Р.Ольхової, О.Луб'яницького, Л.Мельника, В.Міщенко, Дж.Галлардо, Е.Тодера, А.Форда, Л.Шалла та інших.. Проблему лізингу в Україні також вирішує Міжнародна фінансова корпорація (IFC).

Формування цілей статті. Актуальність наукового дослідження пов'язана із необхідністю створення та впровадження оптимального методу розрахунку лізингового платежу, що забезпечує беззбитковість лізингової компанії. Даному питанню сьогодні не приділяється достатня увага, і воно

не відображене у науково-дослідних напрацюваннях. Необхідність вирішення цих питань обумовила вибір теми даного дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Лізинг являє собою особливу форму фінансування інвестицій, яку відрізняє посередництво лізингодавця – спеціалізованої організації, що придбаває майно для лізингоотримувача і сдає це майно йому в оренду на довгостроковий період.

У ході виконання лізингового договору лізингоотримувач повинен відшкодувати затрати, пов'язані з виконанням договору, а також виплатити винагороду, так звані лізингові платежі. Під лізинговими платежами слід розуміти виплати лізингодавцеві, які здійснив лізингоотримувач за надане йому право користуватися лізинговим майном. Лізингові платежі повинні забезпечити реалізацію інтересів лізингодавця і лізингоотримувача як основних учасників угоди. Саме через лізингові платежі забезпечується мотивація, як власника, так і користувача об'єкта, що передається, і таким чином формується доцільність укладання договору.

Визначення розмірів лізингових платежів має важливе значення для успіху лізингових компаній та ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Розрахунок суми лізингового платежу є одним з найбільш складних елементів проектування лізингової угоди. Так, на рис. 1 наведено платіжні потоки лізингодавця та лізингоотримувача, що визначають доцільність вкладення капіталу лізингодавцем в створення об'єкта лізингової операції і лізингоотримувачем у вигляді плати за користування об'єктом у разі оперативного лізингу або придбання у разі фінансового лізингу. [1, ст. 150 - 153]

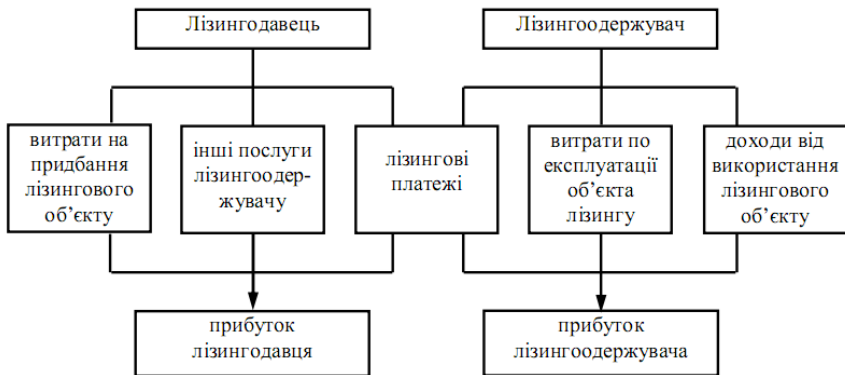

Рис.1 Платіжні потоки основних учасників лізингової операції

Так, лізингодавцем повинна бути визначена вартість і сформована ціна лізингових послуг. Остання повинна бути такою, щоб результати діяльності дозволяли лізингодавцю компенсувати його витрати і отримати прибутки. На основі цієї ціни і розраховується лізинговий платіж для лізингоотримувача.

Існує декілька методик по визначенню лізингових платежів, розглянемо два найпоширеніші методи. Згідно з першим, лізингові платежі розраховуються, виходячи з середньорічної вартості майна. На розрахунковий розмір суми лізингових платежів не впливає їх періодичність (рік, півроку, квартал, місяць), терміновість їх виплат (початок або кінець періоду платежу). Розмір платежів розраховується шляхом ділення загальної суми на кількість платежів протягом строку лізингу. В кожному розрахунковому році плата за використані кредитні ресурси співвідноситься з середньорічною сумою непогашеного кредиту в цьому році або середньорічною залишковою вартістю майна. Тому цей метод не враховує суму боргу, яка змінюється протягом року в залежності від періодичності платежів.

До основи другого методологічного підходу до розрахунку лізингових платежів покладена теорія фінансових рент, а саме математичні основи урахування впливу чинника часу на цінність платежів. Обґрунтування лізингових платежів здійснюється на основі спеціального коефіцієнта, який прийнято називати коефіцієнтом ануїтетів, і має назву «метод коефіцієнтів». Цей метод дозволяє сформуванню ряд платежів протягом певної кількості періодів. Розрахунок лізингових платежів методом коефіцієнтів здійснюється шляхом розподілу не ціни об'єкта, а витрат лізингоотримувача, які сплачує лізингодавець, компенсуючи всі затрати лізинговими платежами лізингоотримувача. Витрати лізингодавця складаються з інвестиційних і поточних витрат, а також витрат по обслуговуванню кредиту. До інвестиційних витрат відносяться:

- вартість предмета лізингу з урахуванням торгової знижки;
- витрати на митне оформлення та сплату митних зборів;
- комісійна винагорода торговельного агента;
- витрати на транспортування;
- витрати по зберіганню предмета лізингу;
- витрати по встановленню та монтажу;
- витрати на навчання техперсоналу.
- інші витрати (в залежності від предмета лізингу).

Під поточними витратами розуміють витрати лізингодавця протягом строку лізингу, і включають в себе: витрати на оплату товарів, робіт, послуг (орендна плата); витрати на заробітну плату і відрахування на соціальні фонди; податки та збори; тощо. Величина прибутку задається значенням процентної ставки на капітал.

Ціль запропонованого «методу коефіцієнтів» – забезпечення беззбитковості діяльності лізингодавця протягом договору лізинга. Також запропонований метод має збільшити винагороду та прибуток лізингодавця. Винагорода лізингодавця – грошова сума, передбачена лізинговим договором поверх відшкодування інвестиційних витрат. Прибутком лізингодавця є

різниця (маржа) між доходами і витратами на здійснення основної діяльності лізингодавця. [2, ст. 57-60]

При цьому формула розрахунку лізингового платежу має вигляд:

$$\ddot{E}I = \zeta \dot{e} * \frac{(1 + \dot{z})^i * z}{(1 + \dot{z})^i - 1} \quad (1)$$

Z_n – вартість об’єкту лізингу;
 i – процентна ставка на капітал;
 n – тривалість терміну лізингу.

Якщо за договором передбачена виплата авансу, вартість об’єкта лізингу буде зменшена на величину авансу (A_n):

$$\ddot{E}I = (\zeta \dot{e} - \hat{A}n) * \frac{(1 + \dot{z})^i * z}{(1 + \dot{z})^i - 1} \quad (2)$$

Таким чином, лізингова схема матиме наступний вигляд (рис.2):

Рис.2 Схема формування лізингових платежів у разі їх здійснення на початку періоду

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Запропонована модель розрахунку лізингових платежів дозволить учасникам договору отримати уяву про рівень і динаміку лізингових платежів при використанні даного методичного підходу як альтернативний варіант здійснення платежів. Ця інформація дозволить оптимізувати потоки доходів і витрат господарюючих суб’єктів з позиції поліпшення фінансового становища, а також забезпечить ефективну і беззбиткову роботу лізингодавця протягом всього строку лізингу.

Список використаних джерел

1. Формирование рынка лизинговых услуг [Текст] /А.О.Левкович. - М.: Изд-во деловой и учебной литературы, 2004. -336 с.

2. Шабашев В.А. Лизинг: основы теории и практики : учебное пособие [Текст] / В.А. Шабашев, Е.А. Федулова, А.В. Кошкин ; под ред. проф. Г.П. Подшиваленко. — 2-е изд. - М. : КНОРУС, 2005. - 184 с.